ЖМЦ пәндері бойынша дарынды балалармен жұмыс істеу әдістемесі

Мектеп жұмысының біртұтас жүйесін біріктіретін мұғалімдердің педагогикалық шеберлігін арттырудың маңызды құралы дарынды балалармен жұмыс жасау болып табылады. МӘ әдістемелік жұмыс әр мұғалімнің біліктілігі мен кәсіби шеберлігін жан-жақты арттыруға, жалпы педагогикалық ұжымның шығармашылық әлеуетін дамытуға және арттыруға, нәтижесінде оқу-тәрбие процесін жетілдіруге бағытталған.

Жаратылыстану-математикалық цикл мұғалімдерінің әдістемелік бірлестігінің тақырыбы: «Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту – жаратылыстану-математикалық цикл пәндерін оқытуда нақты нәтижеге қол жеткізудің негізі».

Мақсаты: жаратылыстану-математикалық цикл сабақтарында функционалдық сауаттылықты қалыптастыру үшін оқытудың жаңа тиімді педагогикалық технологияларын іздеу.

Әдістемелік жұмыстың негізгі міндеттері ретінде келесі мәселелер ұсынылды:

1. Мұғалімдердің нормативтік және оқу-әдістемелік базаны уақтылы және сапалы меңгеруі
2. Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту үшін жаңа білім беру технологияларымен танысу арқылы оқытудың нысандары мен әдістерін жетілдіру
3. Оқушылармен ғылыми таным әдістерін меңгеру бойынша жұмысты ұйымдастыру, шығармашылық қабілеттерін дамыту, оқушылардың өзіндік және зерттеу жұмыстарының дағдыларын қалыптастыру
4. Оқу процесіне Денсаулық сақтау технологияларын енгізу
5. Дарынды балалармен жұмысты жандандыру және үлгерімі нашар оқушылармен мақсатты жұмысты ұйымдастыру

Біздің мектептің физика-математикалық және табиғи циклінің әдістемелік бірлестіктеріне 9 мұғалім кіреді.

ЖМЦ ӘБ құрамына келесі мұғалімдер кіреді:

Жетекшісі – Цыбульская Людмила Александровна - информатика мұғалімі, педагог-модератор; Бондарец Ирина Васильевна - информатика мұғалімі, Санаты жоқ; Какимова Нурбану Тлеулесовна – математика мұғалімі, педагог – зерттеуші; Чернова Татьяна Дмитриевна-математика мұғалімі, педагог – зерттеуші; Грих Людмила Васильевна-физика мұғалімі, педагог – зерттеуші; Астраханцева Елена Валерьевна – химия және биология мұғалімі, жоғары біліктілік санаты, Қайнарова Акмарал Рысбековна – биология мұғалімі, Санаты жоқ; Кененбаева Зульфия Кадыровна-география мұғалімі, педагог – модератор; Асқарова Алина Аманжоловна-география мұғалімі, Санаты жоқ. Барлық педагогтардың жоғары білімі бар.

2020-2021 оқу жылы ішінде МӘ жоспарлы отырыстары өткізілді, онда ағымдағы істер, мұғалімдердің жұмысына байланысты өзекті мәселелер талқыланды. Отырыстарда келесі мәселелер қаралды:

1. ӘБ жұмысы мен оқу жұмысын талдау. Жаңа оқу жылына арналған тапсырмалар.
2. 2020-2021 оқу жылына арналған МҰ жұмыс жоспарын түзету және бекіту.
3. Мектепте жаратылыстану-математикалық цикл пәндерін оқыту бойынша нормативтік-құқықтық құжаттармен танысу.
4. Жұмыс бағдарламалары және оқу материалын бір жылға тақырыптық жоспарлау.
5. Өздігінен білім алу тақырыптарын бекіту.
6. ОЖСБ-ға дайындық туралы.

Оқу жылының басында осы циклдің пәндері бойынша күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау бекітілді, нормативтік-құқықтық құжаттар, оның ішінде МҰ жұмыс жоспарын

түзету және сабақ бойынша жоспарлауды жасау үшін қажетті бағдарламалар мен мемлекеттік білім беру стандарттары зерделенді.

"Жаратылыстану-ғылыми цикл пәндері бойынша функционалдық сауаттылықты қалыптастыру ерекшеліктері"сұрақтары қарастырылды. Осы отырыста информатика мұғалімі "Инфарматика сабақтарында оқыту сапасын арттыру үшін жағдай жасау", Биология және химия мұғалімі: Е. В. Астраханцева баяндама жасады. "Биология және химия сабақтарында функционалдық сауаттылықты қалыптастыру", "Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту" және "Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар" тақырыптары бойынша Математиканы оқыту мен оқытудағы жаңа тұрғылар тыңдалды (Чернова т. д.), физика (Грих Л. В.) және география сабақтарында АКТ қолдану (Асқарова А. А.), сабақта Bilim Land қолдану, Kundelik-пен жұмыс (Цыбульская Л. А.).Осы оқу жылында әдістемелік жұмысты ұйымдастыру формалары дәстүрлі болды:

* Педагогикалық кеңестердің жұмысына қатысу
* МӘ тақырыптық отырыстары.
* Тәжірибе алмасу - сайттарда жариялау
* Педагогикалық әдебиеттерге шолу
• Ашық сабақтар.
* Сыныптан тыс жұмыстар

Мұғалімдер оқу үдерісін үнемі жетілдіріп отырады, жаңа технологияларды енгізеді, оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескереді.

МӘ жұмысының жеке нысандарының бірі мұғалімдердің өз білімін жетілдіру тақырыптары бойынша жұмысы болып табылады.

Өзін-өзі тәрбиелеу тақырыбы келесідей анықталады:

- мектептің әдістемелік тақырыптары;
- мұғалімдердің қиындықтары;
– олардың жеке мүдделерінің ерекшелігі.

Оқу жылы барысында мұғалімдер осы бағытта жұмыс істеу кезінде әртүрлі әдістерді қолданды (әдістемелік әдебиеттерді оқу, сабақ әзірлеу, пәндер бойынша сараланған карточкалар жасау, сыныптан тыс іс-шараларды әзірлеу, ашық іс-шараларды өткізу, конкурстарға, конференциялар мен семинарларға қатысу).

ӘБ мүшелері пәндер бойынша сыныптан тыс жұмыстарды жүргізеді. Жаратылыстану-математикалық цикл апталығын өткізу әдістемелік жұмыстың дәстүрлі түрі болып қала береді. Сыныптан тыс жұмыстың бұл түрі мектепте жүйелі түрде қолданылады. Сыныптан тыс іс-шаралар оқушылардың пәндерге деген тұрақты қызығушылығын дамытуға ықпал етеді, логикалық ойлауға, есте сақтауды, шығармашылық ойлау мен қиялды дамытуға үйретеді, танымдық белсенділікті қалыптастырады.

Мұғалімдер Кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыру, оқу сабақтарының барлық түрлерін өткізудің тиімділігін арттыру, шығармашылықпен жұмыс істейтін мұғалімдердің озық оң педагогикалық тәжірибесін анықтау, қорыту және тарату арқылы оқыту мен тәрбиелеудің жаңа нысандары мен құралдарын енгізу мақсатында өз әріптестерінің сабақтарына қатысады. Н.Т. Какимова, Л.В. Грих, Т.Д. Чернова, Е. В. Астраханцеваның оқыту мен оқытудағы жаңа тәсілдерге сәйкес берген сабақтарын атап өткен жөн.

Пәндік олимпиада-бұл белгілі бір білім беру саласындағы оқушылардың зияткерлік жарысының бір түрі, ол нақты материал туралы білімді ғана емес, сонымен қатар шығармашылық ойлауды қажет ететін жаңа стандартты емес жағдайларда осы білімді қолдана білуге мүмкіндік береді. Пәндік олимпиадалар дарынды және талантты балаларды анықтау, білім алушылардың танымдық қызығушылықтарын дамыту үшін өткізіледі.

Қазіргі уақытта дарындылық мәселесі өзекті бола түсуде. Бұл ең алдымен қоғамның ерекше шығармашылық тұлғаға деген қажеттілігімен байланысты. Қазіргі

қоршаған ортаның белгісіздігі адамның жоғары белсенділігін ғана емес, сонымен қатар оның дағдыларын, стандартты емес мінез-құлық қабілеттерін де қажет етеді.

Дарынды және талантты балаларды ерте анықтау, оқыту және тәрбиелеу білім беру жүйесін жетілдірудің басты міндеттерінің бірі болып табылады. Алайда, мінез-құлық пен ойлауда стандартты емес балалармен жұмыс жасау үшін мұғалімдердің дайындығының психологиялық деңгейінің жеткіліксіздігі олардың жеке қасиеттерін және олардың барлық іс-әрекеттерін дұрыс бағаламауға әкеледі. Көбінесе дарынды баланың шығармашылық ойлауы нормадан ауытқу немесе негативизм ретінде қарастырылады. Әлемнің көптеген елдерінде жүргізілген тәжірибелер білім беру жүйесін қайта құру, мұғалімнің Дарынды балаға деген көзқарасын өзгерту, оның таланттарын бұғаттайтын кедергілерді алып тастау қаншалықты қиын екенін көрсетті.

Дарынды балаларға ересектердің көмегі, ерекше назар мен басшылық қажет емес деген пікір бар. Алайда, жеке ерекшеліктеріне байланысты мұндай балалар өздерінің іс-әрекеттерін, мінез-құлқы мен ойлауын бағалауға өте сезімтал, олар сенсорлық ынталандыруларға сезімтал және қатынастар мен байланыстарды жақсы түсінеді. Дарынды бала тек өзіне ғана емес, айналасындағыларға да сыни көзқараспен қарауға бейім. Сондықтан дарынды балалармен жұмыс істейтін мұғалімдер жалпы сынға және өзін-өзі сынауға жеткілікті төзімді болуы керек. Дарынды балалар көбінесе ауызша емес сигналдарды өзгелерден бас тартудың көрінісі ретінде қабылдайды. Нәтижесінде, мұндай бала алаңдататын, тыныш, үнемі жауап беретін әсер бере алады. Олар үшін стандартты талаптар жоқ (барлығы бірдей), оларға Конформист болу қиын, әсіресе егер қолданыстағы нормалар мен ережелер олардың мүдделеріне қайшы келсе және мағынасыз болып көрінсе. Дарынды бала үшін бұл қабылданған тұжырым дәлел емес. Ол үшін бұл ережені кім қабылдағанын, қашан және неге екенін білу және түсіну маңызды.

Дарынды балалар өздерін өте талапшыл, көбінесе қазіргі уақытта мүмкін емес мақсаттар қояды, бұл эмоционалды бұзылуларға және мінез-құлықты тұрақсыздандыруға әкеледі. Мұндай балалар көбінесе төзімділік жеткіліксіз, қабілеттерін дамыту тұрғысынан төмен тұрған балаларға жатады. Мұндай жігіттердің осы және басқа да ерекшеліктері олардың "мақұлданбаған"жағдайында болған кезде олардың әлеуметтік мәртебесіне әсер етеді. Осыған байланысты мұндай ұстанымды өзгертуге қол жеткізу қажет, және бұл ең алдымен мұғалімдердің өздерін дарынды балалармен жұмыс істеуге дайындауымен байланысты.

Балалардың шығармашылық әлеуетін дамытуға бағытталған мұғалім өзін-өзі дамытуға және өзін-өзі белсендіруге, өз күшіне сенуге және өзін-өзі бағалауға деген айқын ұмтылысымен ерекшеленеді. Ол батыл және жігерлі, экспериментке бейім, шығармашылық қызмет стиліне ие. Дарынды балалармен жұмыс істейтін мұғалімдердің еңбекке деген ішкі уәжі бар. Олар балалармен қарым-қатынаста тиімді және әсер оқыту арқылы жүзеге асырылмайды (мұны жасамаңыз немесе жасамаңыз), бірақ өз мақсаттарыңызды кішкентай шығармашылық әріптестеріңіздің өмірлік мақсаттары мен құндылықтарына аудару арқылы жүзеге асырылады.

Мұғалімнің кәсіби және шығармашылық белсенділігін қалыптастырудың екі жағы бар: кәсібилікті тәрбиелеу және оның жеке басын дамыту. Бірақ кәсіпқойлық әрқашан адамның шығармашылық әлеуетін толық жүзеге асыруға мүмкіндік беретін жеке қасиеттермен делдал болады. Сондықтан сіз өзіңіздің жеке басыңызға қамқорлық жасауыңыз керек.

Бұл дегеніміз, дарынды балалармен жұмыс жасай отырып, мұғалім өзіне рефлексивті позицияда тұра алуы керек. Сонымен, балалармен жұмыс істеудің негізгі психологиялық принциптерінің бірі - "басқасын қабылдау" қағидасы, оған сәйкес мұғалім алдымен студентті өзінің бұрыннан қалыптасқан ерекшеліктерімен жеке тұлға ретінде қабылдауы керек.

Білім беру мақсаттары

Барлық балалар үшін оқыту мен тәрбиелеудің басты мақсаты-оларды кейіннен кәсіби қызметте жүзеге асыру үшін барлық қабілеттер мен таланттарды ашуға және дамытуға жағдай жасау. Бірақ дарынды балаларға қатысты бұл мақсат ерекше маңызды. Қоғам дәл осы балаларға ең алдымен қазіргі өркениеттің өзекті мәселелерін шешуге үміт артатынын атап өткен жөн. Осылайша, баланың даралығын қолдау және дамыту, жоғалтпау, оның қабілеттерінің өсуіне кедергі жасамау — дарынды балаларды оқытудың ерекше маңызды міндеті.

Оқыту әдістері мен құралдары

Оқыту әдістері оқушылардың оқу іс-әрекетін ұйымдастырудың тәсілдері ретінде білімді сәтті игерудің, сондай-ақ танымдық қабілеттері мен жеке қасиеттерін дамытудың маңызды факторы болып табылады. Интеллектуалды дарынды студенттерді оқытуға қатысты, әрине, жетекші және негізгі болып шығармашылық сипаттағы әдістер — проблемалық, іздеу, эвристикалық, зерттеу, жобалау — тәуелсіз, жеке және топтық жұмыс әдістерімен үйлеседі. Бұл әдістер жоғары танымдық-мотивациялық әлеуетке ие және дарынды студенттердің танымдық белсенділігі мен қызығушылық деңгейіне сәйкес келеді. Олар шығармашылық ойлауды және жеке тұлғаның көптеген маңызды қасиеттерін (танымдық ынталандыру, табандылық, Тәуелсіздік, өзіне деген сенімділік, эмоционалды тұрақтылық және ынтымақтастық қабілеті және т.б.) дамыту үшін өте тиімді.

Дарынды балаларды оқыту процесінде ақпарат алудың әртүрлі көздері мен әдістерінің, соның ішінде компьютерлік желілер арқылы болуы және еркін пайдаланылуы қамтамасыз етілуі керек. Білім алушының өз іс-әрекеттері туралы ақпараттың үлкен көлемін және кері байланысты тез алу қажеттілігі қандай шамада болса, оқытудың компьютерлендірілген құралдарын қолдану қажет. Көрнекі серияларды қамтамасыз ететін құралдар пайдалы болуы мүмкін (видео, ОУО және т.б.

Еркін таңдау бойынша сабақтар — факультативті және әсіресе шағын топтарды ұйымдастыру — сыныптағы жұмысқа қарағанда әр түрлі жұмыс әдістерін қолдануды қамтитын оқытуды саралауды жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Бұл дарынды балалардың әртүрлі қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескеруге көмектеседі.

Дарынды балалармен жұмыс жасаудың үлкен мүмкіндіктері студенттерге ғылыми-зерттеу жұмыстарының бағытын ғана емес, сонымен қатар пәннің жеке қарқыны мен алға жылжу әдісін таңдауға мүмкіндік беретін зерттеу секцияларын немесе бірлестіктерін ұйымдастыру сияқты формада болады. Жоғарыда айтылғандай, оқу материалдарының көлемін үнемі күрделендіруге және ұлғайтуға негізделген дарынды балалармен жұмыс бағдарламаларының айтарлықтай кемшіліктері бар. Атап айтқанда, сіз бағдарламаны шамадан тыс жүктеместен қиындата аласыз, тек белгілі бір шекке дейін.

Дарынды оқушының жетістіктері бүкіл сыныпқа жағымды әсер етеді, бұл қалған балалардың өсуіне ғана емес, сонымен бірге тікелей тәрбиелік әсерге ие: бұл оқушының беделін нығайтады және, ең бастысы, оның жолдастары үшін жауапкершілікті қалыптастырады. Сонымен қатар, жұмыстың бұл түрі ерте мамандандырудан аулақ болады және балаларға әмбебап білім беруді қамтамасыз етеді.

Алайда, дарынды оқушыларды зерттеу бірлестіктерінің жұмысына тарту алдын-ала дайындықты қамтиды, оның мақсаты зерттеу жұмысының мүдделері мен жалпы дағдыларын дамыту болып табылады. Бұл жүйе оқушылардың танымдық бағыты мен жоғары рухани құндылықтары қалыптасқан жағдайда ғана оңтайлы нәтиже бере алады.

Шешім:

1. Пән мұғалімдері мен сынып жетекшілеріне:

"Дарынды және қабілетті балалармен жұмыс" мәселесі бойынша жұмысты жалғастыру. Қандай да бір қызмет түріне бейім және әртүрлі қызмет салаларында жоғары нәтиже көрсететін балаларды анықтау үшін оқушылардың оқу және сабақтан тыс іс-шараларына мақсатты бақылау жүргізу.

2. Пән мұғалімдеріне сабақтарда балалардың жеке ерекшеліктеріне негізделген сараланған тәсілді қолдану, ойлау дербестігін, бастамашылдықты және ғылыми-зерттеу дағдыларын, әртүрлі қызмет түрлеріндегі шығармашылықты дамытуға ықпал ететін оқыту құралдарын дайындау және пәндер бойынша жұмыс бағдарламаларында көрсету.
4. Мұғалімдерге оқушылардың түрлі деңгейдегі конкурстарға және ҒТК қатысуын ұйымдастыруды жалғастыру.
5. Пән мұғалімдеріне: дарынды балалар қызметінің нәтижелері туралы мәліметтер базасын толықтыруды жалғастыру, білім беру процесіне қиялды дамытуға арналған жаттығулар мен тапсырмаларды қосу, стандартты емес мәселелерді шешу.
6. Мектептің психологиялық қызметі дарынды балалармен жұмыс істейтін ата-аналар мен мұғалімдерге кеңес береді.